

‘De Damiaanhoeve’: de moord aan de Maas die Chris De Stoop niet loslaat - 'Dit is het frustrerendste verhaal waar ik ooit aan ben begonnen, maar ik moest dit schrijven. Ik was bezeten'

04-03-2025 Humo - [Sofie Buekenhoudt / Foto's Johan Jacobs](#) - Pagina 134

Het is géén whodunit, zegt Chris De Stoop (67) over z'n zestiende boek. Wat is 'De Damiaanhoeve' wel? Een scherpzinnige reconstructie van de moord op Gerty Vanhoef, een lief Maaseiks mens. Zeven jaar na het dubbele drama - zij werd neergestoken, de hoeve van haar gezin in de fik gezet - is de dader nog steeds niet gevonden. Haar man Bert werd even opgepakt, kwam weer vrij, blijft officieel verdacht. Hij stopte z'n rouw in woorden, en gaf ze aan De Stoop. 'Bert is doodsbang dat hij als verdachte zal sterven.'

De zon schijnt volop, die dinsdag 28 augustus 2018 in het Limburgse grensdorpje Heppeneert. Gerty Vanhoef is op zwier geweest met haar vriendin. Een namiddag met wijn, terrassen en de vondst van een scherp afgeprijsd kokerrokje. Ze passeert nog snel in de Aldi, waar de camera aan de kassa haar filmt - zwarte jurk, stralende glimlach.

Terug thuis in de Damiaanhoeve, een uitzonderlijke plek aan de oever van de Maas die ze samen met haar man van kop tot steen renoveerde, legt ze de vers gekochte forelfilets in de koelkast. Om 11 na 6 stuurt ze nog een whatsappje naar een vriendin. 'Leuk toch.'

Een halfuur later arriveert echtgenoot Bert Bohnen. De Damiaanhoeve staat in lichterlaaie. Binnen vindt hij Gerty, languit op de parketvloer. 'Greetje, wat is er gebeurd?' roept hij. Hij belt de 112, trekt z'n vrouw naar buiten, schept water uit de vijver over haar. De hulpdiensten snellen toe. Terwijl zijn huis steeds feller brandt, komt de spoedarts naar hem: 'We kunnen helaas niets meer doen. Sterkte.' Vanuit de lucht filmen twee toevallig passerende paragliders de indrukwekkende rookpluim. Gerty blijkt niet gestikt, niet overleden ten gevolge van de brand. Ze is vermoord, heeft tien steekwonden - details die Bert en hun kinderen Linde, Elke en Daan later via de pers moeten vernemen. Het onderzoek naar 'de hoefemoord' verzandt razendsnel. Twee jaar na het drama wordt Bert zelf gearresteerd en voor bijna twee maanden in de cel gestopt, waarna hij toch weer wordt vrijgelaten. Niemand is er ooit voor veroordeeld.

We zijn ondertussen bijna zeven jaar verder. In al die tijd sprak Bert, intussen 70, nooit met de pers. Wél met de ex-pers. Voormalig Knack-journalist en bekroond auteur Chris De Stoop - een 'gemankeerde sociaal assistent', naar eigen zeggen, die niet op straathoeken zijn vak uitoefent maar in non-fictieboeken - bezocht de man drie jaar lang. Hij pende alle kleine feitjes achter de brute feiten neer in 240 bladzijden, het mooie 'De Damiaanhoeve'. 'Deze moord was het 9/11 van Heppeneert, een boerendorp van 150 man waar vrijwel nooit een misdrijf was gepleegd. De begrafenis was een overrompeling, zoveel volk.'

HUMO Je boeken vertrekken altijd vanuit een engagement. Dit verhaal heb je eigenlijk te danken aan een waarzegster.

CHRIS DE STOOP Ongelofelijk, ja. 'Zoek een journalist die je kunt vertrouwen': dat advies kreeg Bert van een waarzegster. Straf, want hij is een zeer nuchtere man. Je ziet het in veel moordzaken. Als nabestaanden het écht niet meer weten, stellen ze zich open voor irrationele dingen als paragnosten.

Hij heeft mij trouwens nooit om dit boek gevraagd. Ik krijg regelmatig het verzoek om over iets te schrijven, en ik ga er zelden op in. Maar Bert kende ik al. Dertig jaar geleden, eind 1993, schreef ik een reportage over een catastro-fale overstroming van zijn hoeve. De kinderen en Gerty moesten toen worden opgetakeld met een helikopter. Bert in zijn bootje, die prachtige hoeve op de achtergrond, een magisch landschap langs de Maas. Dat pakte mij serieus. En dat heeft sowieso meegespeeld toen ik in 2021 zijn mailtje kreeg.

Ik zal ons eerste gesprek nooit vergeten. We hebben van 's middags tot 's avonds laat rond zijn houtkachel gezeten en gepraat. Achteraf reed ik verbijsterd naar huis. Ik was bezeten. Ik móést hier een boek over schrijven, het was sterker dan mezelf. Ook al wist ik toen al dat dit het frustrerendste verhaal is waar ik ooit aan ben begonnen.

HUMO Waarom dacht je dat?

DE STOOP Ik ben als schrijver afhankelijk van een netjes afgerond verhaal. Een structuur met oorzaak en gevolg, begin, midden en einde. Hier moest ik in duiken zonder de ontknoping te kennen. Waarschijnlijk zelfs zonder dat er ooit een slot zou volgen. Maar het had een gevoelige snaar geraakt. Mijn oom Daniel is ook op zijn hoeve vermoord - daar schreef ik vijf jaar geleden 'Het boek Daniel' over.

En ik ben natuurlijk zelf opgegroeid op een boerderij, in een even unieke omgeving als daar aan de Maas, die mij heeft ingekleurd tot wie ik nu ben. Sinds onze boerderij bruusk is gestopt, na de zelfmoord van mijn broer, draag ik het gevoel mee 'iets terug te willen doen'.

Een schuld afbetalen, zoiets. Daarom heb ik me ondergedompeld in dit verhaal. Via de dagboeken van Berts oudste dochter Elke, bijvoorbeeld, en een hele reeks intense gesprekken. Bert en zijn kinderen zeggen het me elke keer opnieuw, hoe betekenisvol dat voor hen is geweest.

HUMO Klinkt alsof je bijna een soort therapeut voor hen was.

DE STOOP Ik ben zeker geen psycholoog. Maar een goed verhaal begint met goed luisteren. Dat is altijd mijn basisprincipe geweest. Niet iedereen kan dat tegenwoordig nog. De luistervaardigheid van mensen is verschrikkelijk afgezwakt. Mensen gaan niet meer in dialoog, maar voeren aparte monologen, dwars door elkaar. Ik heb gemerkt hoe diep het de Bohnens raakte, écht te worden gehoord. Ook al heeft het niet tot een doorbraak in de zaak geleid - waar ze natuurlijk stiekem toch op hadden gehoopt.

OUDE MAN MET BRIL

De Stoops kat moet zich. Hij wil naar buiten, jammert voor de deur. De twee verdwijnen samen naar de hal, De Stoop keert katervrij terug. 'Sorry voor die kleine onderbreking.'

HUMO Katten zijn relevant in dit verhaal. De enige die écht weet wat er die avond in Heppeneert is gebeurd, is Keutel, de kat van Bert en Gerty. Alleen zij was erbij.

DE STOOP (lacht) Een mooie, oude, grijze kat. Ze liep op de hoeve rond tijdens de moord, de brand en alle latere verwickelingen. Op de filmpjes van de bewakingscamera's, die Bert na het drama heeft geïnstalleerd, zie je haar over het erf trippelen wanneer hij wordt gearresteerd.

HUMO Je zei ooit in Knack dat de geschiedenis achter de feiten je meer interesseert dan de feiten zelf. De feiten hier zijn kort en hard: een moord en een brand. Je gaat vooral dieper in op de geschiedenis van de familie Bohnen en de Damiaanhoeve.

DE STOOP Klopt. Het is geen whodunit. Mijn boek gaat over de context van de moord, essentieel voor de familie Bohnen. Hun Damiaanhoeve pronkt in de prachtige uiterwaarden rond de Maas, een rivierlandschap dat regelmatig overstroomt. Generaties lang trotseren ze daar het water. Tot grote firma's de akkers rondom de hoeve beginnen op te kopen, met als enige doel die vruchtbare grond te ontgrinden. Na veel gesprekken en lange discussies slagen de Bohnens er uiteindelijk in om hun hoeve te redden: de Damiaan mag blijven. Als enige. Nét wanneer op papier staat dat er een verharde toegangsweg zal worden aangelegd naar hun huis - de ultieme bevestiging dat de hoeve nooit zal verdwijnen (ook niet als na de grindontginning het gebied terug aan de natuur wordt gegeven, red.) - gebeurt dat dubbele drama. Hun hypothese? Een fanatiekeling kon het niet hebben, zo'n betonnen weg en de hoeve die het natuurgebied in twee zouden snijden. Die persoon zag geen andere uitweg dan de boel in brand te steken. En Gerty was toevallig getuige, dus werd ze vermoord.

HUMO Maar dat is niet wat de politie gelooft. Twee jaar na de feiten wordt Bert zelf opgepakt.

DE STOOP Onbegrijpelijk. Je moet weten: twee jaar lang heeft Bert gewillig meegewerkt aan het onderzoek. Hij is zelfs een keer in trance gebracht voor een zogenaamd 'cognitief verhoor'. Vanaf dag één deed de familie suggesties bij de politie. Zo is er een grijze SUV in de buurt van de Damiaan gespot op het ogenblik van de feiten, het meest concrete element in het hele dossier. Maar zijn kinderen werden in de rechtbank uitgelachen toen ze bijkomend onderzoek vroegen.

En dan, op 21 oktober 2020, parkeert er in alle vroegte een politiebusje met zés agenten voor de Damiaanhoeve. Bert wordt brutaal in de boeien geslagen en twee maanden lang opgesloten in de gevangenis van Hasselt. Enkel en alleen omdat de politie ervan overtuigd is geraakt dat de hoefemoord wel een geval van partnerdoding móét zijn. Van de 27 onderzoekshypothesen is dat de enige piste die volgens hen overeind blijft.

Die arrestatie heeft Bert gebroken. Hij komt terecht in een overvolle gevangenis, waar hij wordt bedreigd, want 'een wat oudere man met een bril, dat ruikt naar pedofilie'. Hij heeft bovendien geen bezoekrechten, want we zitten midden in coronatijd. In de zomer na zijn vrijlating krijgt hij dan nog die fameuze waterbom over zich heen. Probeer je eens te verplaatsen in die man. Je hebt je vrouw uit een brand gehaald, om dan voor de rest van je leven verdacht te worden van moord. Verschrikkelijk. Túúrlijk wordt een mens daar radeloos van.

FLUTBEWIJS

HUMO Heb je zelf nooit aan Berts onschuld getwijfeld? Uiteindelijk ken je iemand nooit echt.

DE STOOP Kijk, ik presenteer de lezer een verhaal, en hij moet zelf zijn mening vormen. Maar persoonlijk? Nee. Ik geloof radicaal in zijn onschuld. Omdat Bert, volgens de tijdlijn, slechts drie tot vier minuten had om Gerty te vermoorden én op drie plekken in huis brand te stichten. En omdat er een motief ontbreekt, toch wezenlijk voor een moordonderzoek. Dit was een perfect gelukkig gezin, dat de avond voor Gerty's dood nog een knus feestje had georganiseerd, met kreeft, cava, gedans door de living. Ook zijn kinderen hebben trouwens nooit aan Bert getwijfeld. Wat toch menselijk zou zijn geweest. Ze hebben de dossiers van a tot z bestudeerd, en staan voor 200 procent achter hun vader.

HUMO Bert heeft twee maanden in de gevangenis gezeten, en vier maanden een enkelband gedragen. Sindsdien is hij een vrij man. En toch wordt hij officieel nu nog steeds verdacht, vertelde zijn advocaat Bert Partoens me. Hoe kan dat?

DE STOOP In België kan een onderzoeksrechter iemand in verdenking stellen, maar hij kan die verdenking niet zelf opheffen. Dat is gruwelijk. Ik schrijf het in mijn boek: Bert kan er niet mee leven en hij kan er niet mee doodgaan, met die smet. Hij heeft intussen darmkanker en is doodsbang dat hij als verdachte zal sterven. Advocaten vertellen me dat zoiets regelmatig gebeurt. Op dat vlak hebben we een zeer kil rechtssysteem. Ze laten het onderzoek op een laag pitje sudderen.

Als het echt niet anders kan, zou Bert desnoods een assisenproces verkiezen. In de rechtbank kan hij wél van dat label worden verlost. Hij zou nog liever een proces ondergaan dan dat statuut van verdachte tot het einde van zijn dagen te torsen.

HUMO Onderzoeken die een eeuwigheid duren: strafpleiter Kris Vincke verwoordde het tegen mij ooit als 'mijn grote kritiek op justitie'. Is jouw kijk op ons rechtssysteem veranderd door dit boek?

DE STOOP Ik heb een zeer positieve ervaring met justitie gehad in de zaak van mijn oom Daniel. Hij was duidelijk geen prioriteit - ook dat onderzoek heeft aangesleept, vijf jaar - maar er is wel veel geld en tijd gepompt in het proces tegen zijn moordenaars.

Maar hier? Een heel ander verloop. Ik heb een droog mailtje van de woordvoerder van het parket gekregen, dat het onderzoek na ruim zes jaar nog steeds loopt en ze mij dus niet te woord zullen staan. Dat kan ik niet begrijpen. Je bent toch oud en wijs genoeg om te oordelen op welke vragen je wel of niet antwoordt? Ik heb altijd in vertrouwen met politie en justitie samengewerkt. Voor mijn boek 'Vrede zij met u, zuster', over de enige westerse zelfmoordterroriste, heb ik zelfs de toestemming van het federale parket gekregen om al hun dossiers in te kijken, een kamer vol. Hoe meer aandacht, hoe meer kans op een doorbraak, toch? Helaas. Een flink team van speurders, magistraten en deskundigen heeft zes jaar lang alles gegeven in deze zaak, en het heeft geen énkél bewijs opgeleverd. Zelfs geen flutbewijsje.

HUMO Je hebt het schrijfproces een tijdje stilgelegd. 'Ik wilde weg uit dit verhaal,' zo staat het in je boek.

DE STOOP (knikt) Na een tijdje was het een uitzichtloos moeras geworden. Het Comité P zat ertussen, sommige agenten werden van het onderzoek gehaald, experts en tegenexperts kwamen tot compleet tegenovergestelde analyses. Het was chaos, en ik zakte erin weg. Het enige wat écht duidelijk werd, was dat er nooit duidelijkheid zou komen in dit verhaal. Vreselijk idee, natuurlijk.

Maar goed, ik heb de draad toch weer opgepikt. Het voelde bijna als mijn morele plicht om Bert en zijn kinderen niet te laten vallen, na de hel die ze hebben doorploeterd. En ik ben heel blij dat ik er opnieuw aan ben gaan werken. Ook al is er geen ontknoping. Ook al herinnert Bert mij tot op vandaag aan dat moment van twijfel (lacht). Van wat ik 'de pijn van het niet-weten' noem, heb ik uiteindelijk de rode draad in het verhaal gemaakt. Voor mij is dát de kern van het boek.

SLACHTOFFERCLICHÉ

HUMO Je hebt jarenlang intiem met Bert gebabbeld, en Gerty heel gedetailleerd in je boek geportretteerd. Bijna alsof je haar zelf hebt gekend. Rouw jij nu ook een stuk om Gerty?

DE STOOP (pakt haar rouwkaartje van de kast, en de Maaskei die erbij ligt) Ik heb immens veel foto's en filmpjes van haar gezien. Iemand die je na drie jaar zo vertrouwd is geworden, daar rouw je om. Gerty was een pracht van een vrouw. Ze heeft veel medische klappen gekregen: drie keizersnedes, een hysterectomie, darmkanker, een liesbreuk. De

Damiaanhoeve was haar haven. Bert zou eerst sterven, kettingroker die hij was, zei ze altijd. Zij zou rustig in hun kleine seniorie blijven wonen, samen met een paar bejaarde vrienden.

HUMO Akelig: Gerty maakte als kind in de ouderlijke hoeve al een brand mee, als een voorbode van wat komen zou.

DE STOOP Ja. Ze heeft toen maandenlang in het ondergoed van de kloosternonnen rondgelopen. Die brand is haar heel sterk bijgebleven. De Damiaanhoeve was haar levenswerk geworden, ze had zich volledig geïdentificeerd met dat huis. En net die plek heeft haar misschien het leven gekost.

HUMO Hoe gaat het vandaag met Bert? Zolang hij 'verdacht' is, moet hij al zijn gerechtskosten uit eigen zak betalen. Hij heeft al ruim 50.000 euro moeten ophoesten. Intussen sukkel hij ook met z'n gezondheid.

DE STOOP De darmkanker is onder controle, gelukkig, maar alle zes maanden moet hij op controle. Hij woont nog altijd in de omgebouwde stal achter de Damiaanhoeve, het huiske - de rest van de hoeve staat al bijna zeven jaar leeg. Daar blijft hij dag en nacht obsessief wroeten. Ik kan je zeggen: als je een hele middag met Bert hebt gepraat, rij je met een bonzend hoofd naar huis. Het zet een ongelofelijke druk op je. Volgens de traumatoloog worstelt hij met vier problemen: de onzekerheid over Gerty's dood, het trauma van de gevangenis, zijn status van verdachte en de roddels. Ook zijn drie kinderen zijn in 'persisterende rouw' beland, als een etterende wonde die zal blijven knagen. Linde, hun jongste dochter, is meer dan een jaar thuis geweest met een complete burn-out. Ze start nu als rouwconsulent. Haar website heet Linger, een samentrekking van Linde en Gerty. Of hoe je wel voortleeft, maar altijd in de schaduw van het drama blijft hangen.

Ik weet hoe zoiets voelt. Van alle emoties duurt rouw het langst, las ik ooit. Zeker na een gewelddadige dood, zoals bij Gerty of de zelfmoord van mijn broer. Het blijft in mij ook een ontzettend weke plek die plots weer kan beginnen te branden. Ik zie me nog staan in Haïti, op reportage na de aardbeving, mijn telefoon in de hand. Net zoals Daan een telefoontje kreeg in Spanje, en Linde in de auto. Die terugvlucht naar België is de afschuwelijkste reis die ik ooit heb gemaakt. Een complex rouwproces, zoals ze zeggen.

HUMO Ik kan me voorstellen dat Bert en zijn gezin immens veel van het boek verwachten.

DE STOOP Dat is het minste wat je kunt zeggen. Maar deze week zit de hele familie in Spanje, waar Daan woont en werkt. Ik vraag me af of ze het erom hebben gedaan, letterlijk afstand inbouwen. Maar ze zijn blij dat het boek er ligt. Al vinden ze ook dat Bert er slecht uit komt.

HUMO Slecht? Waarom?

DE STOOP Ik heb geen heiligenportret willen schrijven van de man. Hij komt naar voren zoals hij is. Een ruwe, koppige, eigenzinnige, tegendraadse mens. Die geen blad voor de mond neemt en soms op tafel klopt. Maar net dat trok mij in hem aan. Bert past niet in het slachtoffercliché van de aajibare, liefvallige echtgenoot die in een hoekje zit te huilen. Integendeel: hij vecht, hij slaat terug. Bert kan prima leven met dat onsympathieke portret. Hij

is een sterk én zorgzaam figuur tegelijk. Zeker wat betreft zijn familie en zijn geboorteplek. Toevallig best herkenbaar.

PANTOFFELS

HUMO Nog iets wat jullie verbindt: ook jij bent op een boerderij opgegroeid. Het boek is één grote liefdesbrief aan de boerenstiel. Je beschrijft levendig Berts jeugdherinneringen aan petroleumlampen en strozakmatrassen.

DE STOOP We delen dezelfde wonderlijke boerenjeugd. De manier waarop wij 60 jaar geleden leefden, zou perfect passen op de doeken van de Maaseikse gebroeders Van Eyck. Pas op, het waren doodarme jaren. Buiten stallen, schuren, dieren, weiden en boomgaarden hadden we niets. Een goed nest, dat was het wel. Zoiets neem je later altijd en overal met je mee. Nostalgie, hè, ze beschuldigen me er zo vaak van. Maar niks mis met een gezonde portie nostalgie. Het is een positieve emotie, een zelfverdedigingsreflex ook. Zonder nostalgie was onze geliefde natuur al lang weg, denk ik.

HUMO Je woont hier zelf nog steeds tussen de velden, in het Wommelgemse groen. Je schrijfplek blijft je ouderlijke boerderij in de Wase polder.

DE STOOP De beste schrijfplek die ik ooit heb gehad, sinds 2010 goed voor acht boeken. Nog elke dag trek ik erheen en onderhoud ik de hoeve. Ik heb nog een handvol akkers, waar ik vorig jaar een hoop zonnebloemen op heb gezet. Ik zorg voor wat kippen en katten. En ik loop er rond in de pantoffels van mijn broer. Ik moet het hek nog maar opendoen of de rust omarmt me al.

HUMO Stel: de echte dader van de hoevemoord, die wellicht nog ergens rondloopt, hoort van het boek.

DE STOOP Dat ik een lezing geef en de moordenaar achteraan zit, verstopt in een donkere hoek, en plots, met een kuchje z'n hand schuchter opsteekt: 'Hebt u dan een boek geschreven zónder ontknoping, mijnheer?' Het zou zomaar kunnen. Als de moordenaar hier meer dan zes jaar mee wegkomt, waarom zou hij dan niet naar een lezing over mijn boek komen? Ik hoop vooral dat justitie er niet slecht op reageert. De familie is daar bang voor. Bert ging zijn gsm zelfs vaak buiten leggen tijdens onze gesprekken, uit angst om opnieuw te worden afgeluisterd door de politie, net als zijn kinderen, die soms als mogelijke medeplichtigen werden behandeld. Justitie moet het boek zien als een enorme kans, om het onderzoek een nieuw elan te geven. Ik heb het in de eerste plaats geschreven om deze problemen zo goed mogelijk bij mijn lezers over te brengen maar ook om erkenning te geven aan het lot van Gerty, haar nabestaanden en al hun lotgenoten. Maar als er ook lessen uit getrokken worden over ons koude rechtssysteem? Dat is toch al niet niks.

HUMO Geloof je in een echt einde, ooit? Kan de hoevemoord nog worden opgelost?

DE STOOP Ik denk het eigenlijk niet. Die kans is verschrikkelijk klein. Je moet al het geluk hebben dat de dader op een gelijkaardig misdrijf wordt betrapt, of het op zijn sterfbed toch nog opbiecht. Pas op, tijdens het schrijven hield ik die één procent kans altijd in het

achterhoofd: stel dat het tóch tot een doorbraak komt. Bij mijn vorige boeken heb ik dikwijls stevig wat geluk gehad, dat alles op het einde plots mooi in elkaar viel.

En misschien is dat nu ook wel het geval. In augustus vorig jaar, zes jaar na de feiten, verscheen op televisie plots een opsporingsbericht over de hoevemoord. De woordvoerder van het parket benoemde expliciet dat bijna alle pistes zijn uitgerechercheerd. Enkel de SUV ligt nog op tafel, en eventuele getuigen aan de overkant van de Maas. In mijn ogen wordt Bert daarmee, alvast impliciet, vrijgepleit. Dat is toch een soort van ontknoping. De Damiaan kan blijven, en Bert deelt bij dezen eindelijk zijn volledige kant van het verhaal. Zoals hij het zou zeggen: 'En daarmee basta.' ;

Chris De Stoop, 'De Damiaan-hoeve', De Bezige Bij